

دقت‌چیزی پاسخ ✓

سال یازدهم انسانی

۵. بهمن ماه ۹۷

پدیدآورندگان آزمون

طراحان:

نام طراحان	نام درس
محسن اصغری، ابراهیم رضایی مقدم، محمدرضا زرسنج، مریم شمیرانی، الهام محمدی، مرتضی منشاری	فارسی و نگارش (۲)
مریم آقایاری، علی اکبر ایمان پور، درویشعلی ابراهیمی، ابوالفضل تاجیک، سعید جعفری، رضا معصومی، مجید همایی	عربی زبان قرآن (۲)
محمد آقاصالح، حمید حسین پور، محمد رضایی بقا، سید هادی سرکشیک زاده، فریدون سماقی، سکیه گلشنی، محمد مقدم، شاهد گواه	دین و زندگی (۲)
میرحسین زاهدی، محمد سهرابی، عبدالرشید شفیعی، علی شکوهی، رضا کیاسالار، جواد مؤمنی	زبان انگلیسی (۲)
محمد بحیرایی، هادی پلاور، فرداد روشنی، حمید زرین کفش، امیرزراندوز، مهدی ملارمضانی	ریاضی و آمار (۲)
محسن اصغری، میترا پاکزاد، سعید جعفری، مهناز شریفی، شبنم رضانی، کاظم کاظمی، عارفه سادات طباطبایی نژاد، مجتبی مهنائی، اعظم نوری نیا	علوم و فنون ادبی (۲)
معصومه حسینی صفا، هژبر رحیمی، مانده سادات شاهمرادی، حبیبه محبی، الهام مقدادیان، بهروز یحیی	تاریخ (۲)
معصومه حسینی صفا، هژبر رحیمی، الهام مقدادیان، حبیبه محبی، بهروز یحیی	جغرافیا (۲)
معصومه حسینی صفا، سوفیا فرخی، حامد مغربی سینکی، الهام میرزائی، بهروز یحیی، شاهد گواه	جامعه شناسی (۲)
فرحناز خان محمدی، کوثر دستورانی، معصومه حسینی صفا، فاطمه شه میری	فلسفه
معصومه حسینی صفا، محمد ابراهیم علی نژاد، سوفیا فرخی، الهام میرزائی، حامد مغربی سینکی، شاهد گواه	روانشناسی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار استاد	ویراستار دانشجویی
فارسی (۲)	الهام محمدی	الهام محمدی	مریم شمیرانی، مرتضی منشاری	
عربی زبان قرآن (۲)	مریم آقایاری	مریم آقایاری	درویشعلی ابراهیمی، حسام حاج مؤمن	
دین و زندگی (۲)	محمد آقاصالح	محمد آقاصالح	سکیه گلشنی	
زبان انگلیسی (۲)	جواد مؤمنی	جواد مؤمنی	عبدالرشید شفیعی	
ریاضی و آمار (۲)	حمید زرین کفش	حمید زرین کفش	محمد بحیرایی، سهیل حسن خان پور	
علوم و فنون ادبی (۲)	اعظم نوری نیا	اعظم نوری نیا	حسن وسکری، الهام محمدی	
تاریخ (۲)	حبیبه محبی	حبیبه محبی	بهروز یحیی	مانده سادات شاهمرادی
جغرافیا (۲)	حبیبه محبی	حبیبه محبی	بهروز یحیی	
جامعه شناسی (۲)	هژبر رحیمی	هژبر رحیمی		معصومه حسینی صفا
فلسفه	کوثر دستورانی	کوثر دستورانی	فرحناز خان محمدی	مانده سادات شاهمرادی
روانشناسی	هژبر رحیمی	هژبر رحیمی		معصومه حسینی صفا

گروه فنی و تولید

سید محمدعلی مرتضوی (عمومی)

معصومه شاعری (عمومی)

مدیر گروه لیلی فیروزی (اختصاصی)

مسئول دفترچه: حبیبه محبی (اختصاصی)

حروف نگاری و صفحه آرایی: مهشید ابوالحسنی

مدیر واحد مستندسازی و مطابقت با مصوبات: مریم صالحی

مسئول دفترچه‌ی مستندسازی: زهره قموشی

نظارت چاپ: سوران نعیمی

فهرست آزمون

سال یازدهم انسانی

۵ بهمن ۹۷

صفحه‌ی	مواد امتحانی	ردیف
۴	فارسی و نگارش (۲)	۱
۶	عربی زبان قرآن (۲)	۲
۸	دین و زندگی (۲)	۳
۹	دین و زندگی (۲) (شاهد دگواه)	۴
۱۰	زبان انگلیسی (۲)	۵
۱۲	ریاضی و آمار (۲)	۶
۱۵	علوم و فنون ادبی (۲)	۷
۱۷	تاریخ (۲)	۸
۱۹	جغرافیا (۲)	۹
۲۰	جامعه‌شناسی (۲)	۱۰
۲۱	جامعه‌شناسی (۲) (شاهد دگواه)	۱۱
۲۲	فلسفه	۱۲
۲۳	روان‌شناسی	۱۳
۲۴	روان‌شناسی (شاهد دگواه)	۱۴

*دانش آموزان گرامی: برای دیدن سؤال‌های دام‌دار و اشتباهات پرتکرار آزمون به صفحه‌ی مقطع خود مراجعه کنید و نظر خود را در مورد سؤالات دام‌دار بنویسید و جایزه بگیرید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (دف‌مام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی ۶۴۶۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۵

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فارسی و نگارش (۲)

۱-

(مفسن اصغری)

کراهیت: ناپسندی

(فارسی ۲، لغت، واژه‌نامه)

۲-

(مریم شمیرانی)

«شو» در گزینه «۲»، در معنای «برو» آمده است و در گزینه‌های دیگر فعل اسنادی است.

(فارسی ۲، لغت، صفحه ۱۴)

۳-

(الهام مومری)

«عباس میرزا آغازگری تنها» از مجید واعظی / «غزلیات شمس» از مولوی / «مرصاد العباد» از نجم‌الدین رازی / «تذکره‌الاولیا» از عطار نیشابوری

(فارسی ۲، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۴-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

ترکیب‌های اضافی گزینه «۲»: ۱- عکس خیال ۲- خیالت ۳- آفتاب چشم ۴- چشمم ۵- خواب چشم ۶- چشمم

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ۱- دلم ۲- گره زلف ۳- زلف دلرام ۴- سر آتش ۵- سر آب

گزینه «۳»: ۱- طبعم ۲- لعل تو ۳- زُخت ۴- چشمه خورشید ۵- خورشید درخشانی‌ها

گزینه «۴»: ۱- سلسله مو ۲- موی دوست ۳- حلقه دام ۴- دام بلا

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۷۹)

۵-

(ابراهیم رضایی مقرر - لاهیجان)

تناقض در بیت «الف»: آتش در بحر بودن

در بیت «ب»: دیدن نادیدنی

در بیت «ه»: بی‌سخن به مضمون رسیدن، سر بسته بودن نامه واکرده

در بیت «ج»: بین واژه‌های «هنر و عار» و در بیت «د»: بین واژه‌های «پنهان و آشکار» آرایه تضاد وجود دارد.

(فارسی ۲، آرایه، صفحه ۴۵)

۶-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

چو لاله: تشبیه / مراعات‌نظیر (تناسب): درودن و نکشته‌اند

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۷-

(مهمربنا زرسنج - شیراز)

در بیت صورت سؤال، شاعر می‌گوید: «همه وجود تو برای من دلپذیر است که وجود تو از وجود خودم ارزشمندتر است» در بیت گزینه «۳» نیز آمده است: «من هر آنچه که معشوقم بیسندد به آن راضی و خشنودم.»

(فارسی ۲، مفهوم، صفحه ۶۴)

۸-

(مریم شمیرانی)

در گزینه‌های دیگر شاعر برای دریافت رزق توکل را کافی می‌داند، در حالی که در گزینه «۴» معتقد است نباید اسم تن‌پروری را توکل گذاشت؛ بلکه باید برای رزق و روزی تلاش کرد.

(فارسی ۲، مفهوم، مشابه صفحه ۱۲)

۹-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: با وجود پایداری و جان‌فشانی بسیاری از مردم، سرسپردگی و خودفروختگی چندتن از دشمنان خانگی سبب سقوط قفقاز شد.

گزینه «۲»: زاویه دید «آغازگری تنها»، سوم شخص مفرد و «تا غزل بعد» اول شخص مفرد است.

گزینه «۳»: آیه یأس بجه‌هایی که در برنامه‌ها شرکت نداشتند، در روحیه دیگر بجه‌ها بی‌تأثیر نبود.

(فارسی ۲، مفهوم‌های ۷۴ تا ۷۸ و ۸۱ تا ۸۵)

۱۰-

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری و بی‌وفایی دنی

مفهوم بیت گزینه «۱»: غمگین بودن شاعر و عدم خوشی در زمانه شاعر

(فارسی ۲، مفهوم، مشابه صفحه ۷۳)

۱۱-

(کتاب جامع)

زنبورک: نوعی توپ جنگی که آن را به شتر می‌بستند.

(فارسی ۲، لغت، واژه‌نامه)

۱۲-

(کتاب جامع - تغییر)

گزینه ۱: «نقض - نغز»

گزینه ۲: «غربت - قربت»

گزینه ۳: «غذا - قضا»

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

۱۳-

(کتاب جامع)

«چشم بد»، «آن سلسله»، «زلف دراز»، «هر حلقه»، «عالم دیگر» - ترکیب وصفی

گزینه ۲: «آیینۀ روشن»، «خط نارسته»، «آن چهره»، «چهره انور» - ترکیب وصفی

گزینه ۳: «آه گرم»، «دل پر خون»، «لاله احمر» - ترکیب وصفی

گزینه ۴: «معنی روشن»، «آن زلف»، «زلف معنیر» - ترکیب وصفی

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۳۴)

۱۴-

(کتاب جامع)

گزینه ۱: «از دو جمله ساده تشکیل شده است.»

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۱۵-

(کتاب جامع)

گزینه ۱: «لاف و ناز» تکرار شده است و نقش تبعی دارد. / گزینه ۳: «خود» بدل و

نقش تبعی دارد. / گزینه ۴: «چرخ» معطوف و نقش تبعی دارد.

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۳۴)

۱۶-

(کتاب جامع - با تغییر)

د) تشبیه: گل پنهان در شاخه‌های شکوفه به شاهد دوشیزه‌ای تشبیه شده است.

ب) کنایه: دل‌بستن و پایست کسی شدن

الف) حس آمیزی: ندیدن صدا

ج) استعاره: «تندباد، دهر سفله پرور و شکوفه‌ها» هر سه استعاره هستند.

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

۱۷-

(کتاب جامع)

در عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط، به این نکته اشاره شده است که گره مشکلات و گشایش آن‌ها، به قهر (قدرت) و رحمت (عنایت) خداوند بستگی دارد و اگر خداوند با حکمت خود در کار کسی گرهی بیفکند، با رحمت خویش به زودی آن را می‌گشاید، اما بیت گزینه ۲ «بیانگر این مفهوم است که خداوند با آفریدن افراد مختلف، قدرت و توانایی خود را به اشکال گوناگون، نشان می‌دهد.»

(فارسی ۲، مفهوم، صفحه ۱۷)

۱۸-

(کتاب جامع - با تغییر)

«زبان کشیدن» یعنی «سخن گفتن» و مفهوم سخن گفتن در این گزینه کاملاً مشهور است.

(فارسی ۲، مفهوم، صفحه ۵۴)

۱۹-

(کتاب جامع)

گزینه ۱: «مفهوم عبارت: علت رجیم بودن شیطان آن است که به او اجازه ورود به دل آدمی ندادند.»

مفهوم بیت: دلیل سجده نکردن شیطان در برابر انسان آن بوده است که از عشق پنهان آدمی بی‌خبر بوده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «مفهوم مشترک: از میان موجودات تنها انسان بار امانت الهی را بر دوش کشید.»

گزینه ۳: «مفهوم مشترک: فرشتگان از عشق بی‌خبر هستند.»

گزینه ۴: «مفهوم مشترک: دل محصول آمیختگی عشق با وجود (خاک) آدمی است.»

(فارسی ۲، مفهوم، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

۲۰-

(کتاب جامع)

الف: سرخی آسمان در هنگام غروب آفتاب

ب: میدان جنگ که مثل دریایی از خون بود.

(فارسی ۲، مفهوم، صفحه ۶۹)

عربی زبان قرآن (۲)

۲۱-

(مریم آقاییاری، ترجمه، ترکیبی)

«أريد»: می‌خواهم / «أن أشتري»: بخرم / «قميصاً رجاليّاً»: پیراهنی مردانه، پیراهن مردانه‌ای / «باللون الأزرق»: به رنگ آبی / «الأخى الأصغر»: برای برادر کوچکترم / «بسعير»: به قیمت (بهایی) / «تسعین ألف تومان»: نود هزار تومان

۲۲-

(مریم آقاییاری، ترجمه، ترکیبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: مادر، کودکش را در سمت چپ، روی صندلی چوبی نشاند.
گزینه‌ی «۳»: هرکس در آفرینش خدا بیندیشد، قدرت خدا را می‌بیند. (جمله شرطیه است).
گزینه‌ی «۴»: ما نباید شاخه‌های تر و تازه درختان را قطع کنیم (ببریم).

۲۳-

(رضا معصومی، ترجمه، ترکیبی)

ترجمه درست عبارت: «کارهایی را که مرا به خداوند متعال نزدیک می‌گرداند، دوست دارم!»

۲۴-

(رضا معصومی، مفهوم، صفحه‌ی ۱۷)

ترجمه عبارت سؤال: «زیبایی انسان، شیوایی زبانش است.»
عبارت گزینه‌ی «۱» (انسان زیر زبانش پنهان است) و صورت سؤال، هر دو بر یک مفهوم مشترک تأکید می‌کنند؛ در حالی که سایر گزینه‌ها، مفاهیم دیگری دارند.

۲۵-

(رضا معصومی، لغت و مفهوم، ترکیبی)

ترجمه کامل عبارت: «ای خواهرانم، آیا یاد گرفتید که ده به اضافه هشتاد مساوی نود می‌باشد؟!»

«إخوتی»: برادرانم، جمع «أخ» / «أخواتی»: خواهرانم، جمع «أخت» / «تعلّمتم، تعلّمنّ»: یاد گرفتید / «ثمانین»: هشتاد

۲۶-

(سعید یعقوبی، لغت، ترکیبی)

اگر دوست از من دوری کند، پس همانا صبحگاهم و شامگاهم یکسان‌اند!

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: ای بازیکنان، چرا این مسابقه مهم بدون داور است؟!
گزینه‌ی «۲»: ای قنبر، دشنامگوی خود را خوار رها کن تا خدای بخشاینده را خشنود و اهریمن را خشمگین کنی!
گزینه‌ی «۳»: دوستی با نادان را نپذیر؛ زیرا او می‌خواهد به تو سود برساند؛ پس به تو زیان می‌رساند!

۲۷-

(سعید یعقوبی، لغت، صفحه‌ی ۳ و ۲۰)

ضَلَّ (گمراه شد) ≠ اِهْتَدَى (راهنمایی شد)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: دنا (تزدیک شد) ≠ بَعُدَ (دور شد)
گزینه‌ی «۲»: أعداء (دشمنان) ≠ أَحِبَّةَ (دوستان)
گزینه‌ی «۴»: عَشَّ (لانه) = وَكَنَ (لانه)

۲۸-

(سعید یعقوبی، لغت، ترکیبی)

ترجمه صورت سؤال: «سگ حیوانی است که می‌تواند روی پاهایش بایستد.»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: کرم
گزینه‌ی «۲»: مار
گزینه‌ی «۴»: نهنگ

۲۹-

(درویشعلی ابراهیمی، لغت و اصطلاحات، صفحه‌ی ۳۸)

«حارس المرمی» به معنی دروازه‌بان است نه گل زن.

۳۰-

(درویشعلی ابراهیمی، مکالمه، صفحه‌ی ۱۰ و ۳۸)

ای فروشنده این شلوار را چند می‌فروشی؟ این شلوار مردانه نود هزار تومان (است).

ترجمه‌ی متن:

بنیان جهان بر کار است. و حیوانات - کوچک و بزرگ آن‌ها - از این سنت الهی خارج نشده‌اند. و آدمی از اسرار این سنت‌ها به‌جز اندکی از آن‌ها را کشف نکرده است؛ به عنوان مثال هرکس به زندگی مورچه نگاه کند شگفتی‌های زیادی مشاهده می‌کند. ... به کوچکی‌اش نگاه نکنید! او یک مهندس معماری است که قلعه‌ها و دژها را زیر زمین می‌سازد؛ این حیوان مسکن خود را در دل زمین انتخاب می‌کند و دانه‌های مختلف را در آن جمع می‌کند و مورچه هر چه را که در تابستان جمع می‌کند ثمره آن را در زمستان می‌یابد. مورچه اگر رطوبت را احساس کند، دانه‌ها را به سطح زمین بیرون می‌آورد و آن‌ها را زیر نور خورشید پخش می‌کند تا فاسد نشود ... انسان برای رسیدن به هدف‌های خود باید تلاش این حیوان کوچک را نصب‌العین (مسورد توجه) قرار دهد.

۳۱-

(ابوالفضل تائیک، درک‌مطلب، ترکیبی)
«مورچه» غذایش را در فصل گرم جمع نمی‌کند. «نادرست است، زیرا در متن گفته شده که در فصل تابستان جمع می‌کند.»

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «مورچه» لانه‌اش را به‌صورت قلعه‌هایی می‌سازد.

گزینه‌ی «۲»: «دانه‌ها را هنگام رطوبت از زیر زمین خارج می‌کند تا فاسد نشوند.»

گزینه‌ی «۴»: «در خانه این حیوان دانه‌های بسیاری یافت می‌شود.»

۳۲-

(ابوالفضل تائیک، درک‌مطلب، ترکیبی)
سایر گزینه‌ها به «کار، تلاش و این که با تلاش به هر چیزی می‌توان رسید.» اشاره دارند که مفهوم کلی متن است، ولی این گزینه ربطی به سایر گزینه‌ها و متن ندارد.

۳۳-

(ابوالفضل تائیک، درک‌مطلب، ترکیبی)
حرکت‌گذاری صحیح کل عبارت این چنین است:
«ما تَجْمَعُ (تَجْمَعُ) النَّمْلَةُ فِي الصَّيْفِ تَجِدُ قَمَرَتَهُ فِي الشِّتَاءِ.»

۳۴-

(ابوالفضل تائیک، درک‌مطلب، ترکیبی)
«المختلفة» اسم، مفرد مؤنث، اسم فاعل از باب «افتعال» و محلّ اعرابی آن صفت و منصوب به تبعیت است.

۳۵-

(ابوالفضل تائیک، درک‌مطلب، ترکیبی)
«يَجْعَلُ» فعل مضارع، للغائب، ثلاثي مجرد، متعدی و معرب است و فعل و فاعلش اسم ظاهر «الإنسان» می‌باشد.

۳۶-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌های ۵، ۶ و ۹)
«أَكْفَرُ»: اسم تفضیل / «المَلَاعِبُ» (مفردش مَلْعَب): اسم مکان
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «أَعْمَلُ» فعل مضارع متکلم وحده / «المزارع»: مفردش «مزرعة» (اسم مکان)
گزینه‌ی «۲»: «أَجِبُّ» فعل مضارع متکلم وحده / «مَجْلِس»: اسم مکان
گزینه‌ی «۴»: «أَحَقُّ»: سزاوارتر (اسم تفضیل)

۳۷-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۳۵ و ۳۶)
«مَنْ» اسم استفهام است؛ چه کسی قیران را در همه امور کمک می‌کند و به آن‌ها احترام می‌گذارد؟
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «إِذَا»: از ادات شرط / «نَجَحْتُ»: فعل شرط / «فَأَنْتَ مُجْتَهِدٌ»: جواب شرط از نوع جمله اسمیه
گزینه‌ی «۳»: «مَا»: ادات شرط / «تَنْقُوا»: فعل شرط / «بِضَاعُفٌ»: جواب شرط
گزینه‌ی «۴»: «إِنْ»: ادات شرط / «أَذْرَكَ»: فعل شرط / «يَسْجُدُ»: جواب شرط

۳۸-

(علی‌اکبر ایمان‌پرور، قواعد، صفحه‌ی ۲۱ و ۲۲)
«مُجَالَسَةً»: مصدر باب «مفاعلة» است. / «الأفاضل»: مفردش «الأفْضَلُ» و اسم تفضیل است. / «المساجِدُ»: مفردش «المسجِدُ» و اسم مکان است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «المُوظَّفُونَ»: اسم مفعول ثلاثی مزید از باب «تفعیل» / «المُراجِعِينَ»: اسم فاعل مزید از باب «مفاعلة»
گزینه‌ی «۲»: «المُسْتَخْدِمِينَ»: اسم فاعل ثلاثی مزید از باب «استفعال»
گزینه‌ی «۳»: «مُخْتَرِعاً»: اسم فاعل ثلاثی مزید از باب «أفتعال»

۳۹-

(مبیر همایی، قواعد، صفحه‌ی ۳۵ و ۳۶)
در گزینه‌ی «۲»: «تجدیه» صحیح است؛ (ن) باید حذف شود.

۴۰-

(مبیر همایی، قواعد، صفحه‌ی ۲۲)
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۲»: اسم مفعول است.
گزینه‌ی «۳»: اسم فاعل در باب «مفاعلة» است.
گزینه‌ی «۴»: اسم مفعول است.

دین و زندگی (۲)

۴۱-

(مفهم مقرر، **تداوم هدایت**، صفحه‌ی ۱۷ و ۲۳)

قرآن کریم منشأ اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته رهبران دینی می‌داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی (از روی آگاهی)، پیامبر جدید را انکار می‌کردند. قرآن کریم می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۴۲-

(فرزین سماقی - لرستان، **معجزه جاویدان**، صفحه‌ی ۴۵ و ۴۶)

با اینکه تمام آیات قرآن کریم در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته است، میان آیات آن هیچ‌گونه تعارض و ناسازگاری نیست و این مسئله مؤید انسجام درونی قرآن کریم در عین نزول تدریجی از جنبه‌های اعجاز محتوایی آن می‌باشد. خداوند در این مورد می‌فرماید: «فَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا»

۴۳-

(مفهم رضایی بقا، **مسئولیت‌های پیامبر (ص)**، صفحه‌های ۵۷، ۵۸ و ۶۰)

کلام امام خمینی (ره) بر ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام تأکید دارد. با توجه به اینکه اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است. تا آنجا که مقدر بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است. مثلاً نماز جماعت را از نماز فردی برتر (افضل) دانسته و برای آن ثواب بیشتری قرار داده است. اجرای این احکام و نیز قوانین اجتماعی اسلام، بدون تشکیل حکومت امکان پذیر نیست.

۴۴-

(سکینه گلشنی، **پیشوای اسوه**، صفحه‌ی ۷۳ و ۷۵)

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتِّقَاكُمْ...» ای مردم! همانا شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را اقوام و قبیله‌ها قرار دادیم تا با یکدیگر انیس و آشنایی یابید. بی‌گمان گرامی‌ترین شما نزد خدا باتقواترین شماست...» و بر همین اساس است که در میان یاران پیامبر سلمان ایرانی و بلال حبشی نیز وجود دارد. امام خمینی (ره)، این چنین به مسلمانان جهان توصیه می‌کند: «... بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید و با غرب و غرب زدگی مبارزه نمایید و روی پای خودتان بایستید.»

۴۵-

(همید مسین پور، **پیشوای اسوه**، صفحه ۷۲)

بنابر سخن پیامبر (ص) که در ذیل بُعد «مبارزه با فقر و محرومیت» از ابعاد رهبری ایشان آمده است، ایشان فرمودند: «به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه‌اش گرسنه باشد.»

۴۶-

(مفهم آقاصالح، **امامت، تداوم رسالت**، صفحه‌ی ۸۷ و ۸۹)

پیامبر اکرم (ص) در حدیث ثقلین فرمودند: «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابِ اللَّهِ وَ عِرَّتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنْ تَسَكَّمْتُمْ بِهَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا...» من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم: کتاب خدا و عترت‌تم، اهل بیت‌م را. اگر به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمی‌شوید...» رسول خدا (ص) در پایان سخنرانی خود در غدیر خم از حاضران خواست که مطالب گفته شده را به غایبان برسانند.

۴۷-

(سیرهای سرکشیک زاره، **امامت، تداوم رسالت**، صفحه‌های ۸۳ و ۸۸)

با نزول آیه انذار در حدود ۳ سال پس از بعثت، رسول خدا (ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و آنان را به دین اسلام فرا خواند و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست. همه آنان سکوت کردند و فقط علی (ع) قاطعانه اعلام آمادگی و وفاداری کرد. پس از آن پیامبر (ص) دست آن حضرت را گرفت، بیعت ایشان را پذیرفت و به مهمانان فرمود: «همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.»

پیامبر گرامی اسلام (ص) در سال دهم هجرت عازم مکه شد تا فریضه حج را به جا آورد. این حج در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد. پس از برگزاری حج و در مسیر بازگشت به مدینه این آیه نازل شد: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ...» ای رسول، آنچه از سوی پروردگارت به تو نازل شده برسان و اگر چنین نکنی، رسالتش را ادا نکرده‌ای...» که مؤید اهمیت ولایت امیرالمؤمنین (ع) به اندازه رسالت الهی است که بر عهده پیامبر اکرم (ص) می‌باشد.

۴۸-

(مفهم آقاصالح، **جان و جانشین پیامبر (ص)**، صفحه‌ی ۱۴۳)

امیرالمؤمنین علی (ع) فرمود: «... ای مردم، گروهی بیش از حق خود از بیت المال و اموال عمومی برداشته‌اند و جیب خود را انباشته‌اند و ملک و باغ خریده‌اند... اینان در حقیقت ننگ دنیا و عذاب آخرت را خریده‌اند...»

۴۹-

(سیرهای سرکشیک زاره، **وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان پس از رحلت رسول خدا (ص)**، صفحه ۱۱۶)

پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا (ص) با تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت، جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد. حاکمان بنی امیه و بنی عباس به تدریج مسیر حکومت را عوض کردند. این تغییر مسیر، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر (ص) را به جامعه‌ای راحت طلب و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم (ص) تبدیل کرد. این تغییر فرهنگ، سبب شد که ائمه اطهار (ع) با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند و نتوانند مردمان آن دوره را با خود همراه کنند.

۵۰-

(مفهم آقاصالح، **وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان پس از رحلت رسول خدا (ص)**، صفحه ۱۱۳)

امیرالمؤمنین علی (ع) در سخنرانی‌های متعدد، بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد و می‌فرمود: «... این مطلب، قلب انسان را به درد می‌آورد که آنها در مسیر باطل این چنین متحدند، و شما در راه حق، این گونه متفرق و پراکنده‌اید.»

زبان انگلیسی (۲)

۶۱-

(پوړ مؤمنی)

ترجمه جمله: «روانشناسان رابطه‌ی روشنی بین سطح تحصیل و خوشحالی کشف کرده‌اند. آن‌ها به نظر می‌رسد معتقدند که افراد تحصیل کرده زندگی شادتری دارند.»

- (۱) سبک زندگی
(۲) پخش
(۳) جمعیت
(۴) رابطه

(واژگان)

۶۲-

(علی شکوهی)

ترجمه جمله: «لازم است که گروه حداقل ماهی یک بار دیدار کنند تا نظراتشان را درباره‌ی موضوعات مختلف تبادل نمایند.»

- (۱) تبادل کردن
(۲) دور چیزی خط کشیدن
(۳) به خاطر آوردن
(۴) احترام کردن

(واژگان)

۶۳-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «همه‌ی متقاضیان مدرک دانشگاهی بالا دارند، اما تجربه‌ی تدریس در دبیرستان را مطلقاً ندارند.»

- (۱) خوشبختانه
(۲) به‌طور روان
(۳) امیدوارانه
(۴) مطلقاً

(واژگان)

۶۴-

(علی شکوهی)

ترجمه جمله: «تجارت نمک بسیار اهمیت داشت و نمک به‌قدر کافی ارزشمند بود که به عنوان واحد پول در برخی مناطق در گذشته مورد استفاده قرار گیرد.»

- (۱) غیرقابل شمارش
(۲) ضروری
(۳) خاص، ویژه
(۴) ارزشمند، قیمتی

(واژگان)

۶۵-

(میرحسین زاهدی)

ترجمه جمله: «برای نجات محیط زیست نه فقط برای انسان‌ها و حیوانات بلکه برای خود سیاره به‌طور کلی باید اقدام‌های فوری انجام بگیرد.»

- (۱) تعطیلی
(۲) انسان
(۳) زائر
(۴) آموزنده

(واژگان)

۶۶-

(عبدالرشید شفیعی)

عبارت "meet the needs" به معنای «برطرف کردن نیازها» است.

(کلوز تست)

۶۷-

(عبدالرشید شفیعی)

- (۱) جسمانی
(۲) مضر
(۳) اخیر
(۴) آرام

(کلوز تست)

۶۸-

(عبدالرشید شفیعی)

برای بیان مقدار مایعاتی مثل "water/ milk/ coffee" باید از کلمات "glass/ cup/ bottle" استفاده کنیم.

(کلوز تست)

۶۹-

(عبدالرشید شفیعی)

چون "energy" غیرقابل شمارش است از "much" استفاده می‌کنیم. گزینه‌ی «۲» در صورت داشتن "of" صحیح می‌بود.

(کلوز تست)

۷۰-

(عبدالرشید شفیعی)

- (۱) عادت
(۲) رابطه
(۳) اعتقاد
(۴) منطقه

(کلوز تست)

۷۱-

(مفهم سهرایی)

ترجمه‌ی جمله: «این متن اساساً درباره‌ی غذای آماده است.»

(درک مطلب)

۷۲-

(مفهم سهرایی)

ترجمه‌ی جمله: «چرا غذای نپخته اغلب برای ما بهتر است؟»

«ویتامین‌های آن آسیب ندیدند.»

(درک مطلب)

۷۳-

(مفهم سهرایی)

ترجمه‌ی جمله: «این ایراد غذای آماده است که چربی و قند زیادی دارد.»

(درک مطلب)

۷۴-

(مفهم سهرایی)

ترجمه‌ی جمله: «دانشمندان پیشنهاد می‌کنند که مردم چه نوع غذایی را نباید بخورند؟»

«غذای پخته شده در روغن.»

(درک مطلب)

۷۵-

(مفهم سهرایی)

ترجمه‌ی جمله: «کلمه‌ی "it" در سطر ۹ به "food" (غذا) اشاره دارد.»

(درک مطلب)

۷۶-

(رضا کیاسالار)

ترجمه‌ی جمله: «کدام‌یک از حیوانات غالباً روی دیوارهای غار ظاهر می‌شوند؟»

«اسب‌ها»

(درک مطلب)

۷۷-

(رضا کیاسالار)

ترجمه‌ی جمله: «نقاشی کردن داخل مجتمع لاسکو وظیفه‌ی سختی بود، زیرا دسترسی به

بسیاری از فضاهای نقاشی سخت بود.»

(درک مطلب)

۷۸-

(رضا کیاسالار)

ترجمه‌ی جمله: «متن می‌گوید در غارهای لاسکو در سال ۱۹۶۳ چه اتفاقی افتاد؟»

«بازدیدکنندگان از ورود منع شدند.»

(درک مطلب)

۷۹-

(رضا کیاسالار)

ترجمه‌ی جمله: «بند آخر در اصل برای این نوشته شده که بر خطراتی تأکید کند که

نقاشی‌های غار (موجود در) غارهای لاسکو را تهدید می‌کنند.»

(درک مطلب)

۸۰-

(رضا کیاسالار)

ترجمه‌ی جمله: «کلمه‌ی "required" که زیر آن خط کشیده شده از نظر معنایی به

"needed" (مورد نیاز) نزدیک‌ترین است.»

(درک مطلب)

ریاضی و آمار (۱۲)

-۸۱

(امیر زراندوز، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۲ تا ۴)

گزاره‌های «۱»، «۲» و «۴» همگی ارزش درست دارند. توجه کنید که گزاره، جمله‌ای است خبری که ارزش آن، درست یا نادرست است حتی اگر ارزش آن برای ما معلوم نباشد.

-۸۲

(مهمرب بیرایی، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۳ تا ۱۱)

می‌دانیم ارزش p و $\sim p$ همواره مخالف هم است، لذا ارزش گزاره $(p \leftrightarrow \sim p)$ همواره نادرست است. اصلاح شده‌ی بقیه گزاره‌ها به شکل زیر است:

گزینه «۱»: $(p \Rightarrow \sim p) \equiv \sim p$

گزینه «۳»: $[(\sim p \vee F) \wedge (\sim p \wedge F)] \equiv F$

گزینه «۴»: $\sim (\sim p \wedge p) \equiv T$

-۸۳

(امیر زراندوز، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۳ تا ۱۱)

خط $y = 3$ موازی محور x هاست، پس ارزش p درست است. ضمناً نمودار پیکانی داده شده، تابع نیست چون از عدد 8 در مجموعه A ، فلشی خارج نشده است، لذا ارزش q نادرست است.

$[\sim (p \wedge q) \leftrightarrow \sim q] \equiv [\sim (T \wedge F) \leftrightarrow \sim F] \equiv (T \leftrightarrow T) \equiv T$

$(p \Rightarrow q) \vee (p \wedge q) \equiv (T \Rightarrow F) \vee (T \wedge F) \equiv F \vee F \equiv F$

-۸۴

(همید زرین‌کفش، استدلال ریاضی، صفحه‌ی ۱۲ تا ۱۳)

اگر عدد حقیقی مثبت را با x و معکوسش را با $\frac{1}{x}$ نشان دهیم، در این صورت تفاضل معکوسش از عدد 2 معادل $2 - \frac{1}{x}$ است، در نتیجه نماد ریاضی عبارت به صورت زیر است:

$$x \geq 2 - \frac{1}{x}, \quad x > 0$$

-۸۵

(امیر زراندوز، استدلال ریاضی، صفحه‌ی ۱۴ و ۱۵)

می‌دانیم نتیجه‌ی استدلال مغالطه، همواره درست نیست. فقط در گزینه «۳» با مغالطه مواجه‌ایم و بقیه گزاره‌ها، استدلال قیاس استثنایی هستند. توجه کنید که استدلال‌های قیاس استثنایی و مغالطه به شکل‌های زیر هستند:

$p \Rightarrow q$

قیاس استثنایی p _____

$\therefore q$

$p \Rightarrow q$

مغالطه q _____

$\therefore p$

-۸۶

(مهمرب بیرایی، استدلال ریاضی، صفحه‌ی ۱۶ تا ۱۸)

در گزینه «۱» با اضافه کردن یک عدد ثابت به طرفین یک نامساوی جهت آن عوض نمی‌شود.

در گزینه «۲» وقتی دو طرف نامساوی را در عددی منفی ضرب می‌کنیم جهت نامساوی باید عوض شود، یعنی:

$$x > y \Rightarrow -2x < -2y$$

در گزینه «۳» نمی‌توانیم $\sqrt{3}$ را از صورت و مخرج ساده کنیم چون در مخرج، علامت جمع وجود دارد ولی رابطه‌ی گزینه «۴» درست است زیرا:

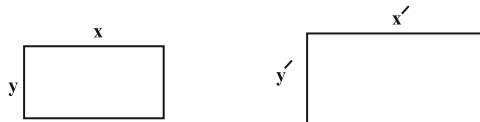
$$\sqrt{(1-\sqrt{3})^2} \stackrel{\text{منفی}}{=} |1-\sqrt{3}| = -(1-\sqrt{3}) = \sqrt{3}-1$$

-۸۷

(فرردار روشنی، استدلال ریاضی، صفحه‌ی ۱۶ تا ۱۸)

به بررسی تک تک موارد می‌پردازیم:

(الف) اگر طول مستطیل را x و عرض آن را y در نظر بگیریم:

$$x' = 2x \Rightarrow \text{محیط مستطیل جدید} = 2(x' + y') = 2(2x + 2y) = 4(x + y)$$

$$y' = 2y$$

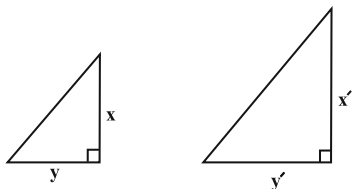
$$= 2(2(x + y)) = 4 \text{ (محیط مستطیل قدیم)}$$

(ب) اگر اضلاع مثلث قائم‌الزاویه را x و y در نظر بگیریم:

$$x' = 2x \Rightarrow \text{مساحت مثلث جدید} = \frac{1}{2}(2x) \times (2y) = 4 \times \left(\frac{1}{2}xy\right)$$

$$y' = 2y$$

$$= 4 \text{ (مساحت مثلث قدیم)}$$

(پ) اگر n عددی فرد باشد، در این صورت n را به صورت $2m+1$ در نظر می‌گیریم:

$$n = 2m+1 \Rightarrow n^2 = (2m+1)^2 = 4m^2 + 4m + 1$$

$$= 2(2m^2 + 2m) + 1 = 2m^2 + 1 \text{ عددی فرد است.}$$

-۸۸

(هاری پلاور، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۳۰)

هر نقطه‌ای که روی نمودار تابع همانی واقع باشد طول و عرضش با هم برابرند، لذا:

$$2k - 1 = 5k + 6 \Rightarrow 2k - 5k = 6 + 1$$

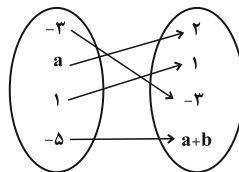
$$\Rightarrow -3k = 7 \Rightarrow k = -\frac{7}{3}$$

۸۹-

(فرردار روشنی، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۳۰)

با توجه به نمودار پیکانی زیر داریم:

برای اینکه نمودار پیکانی بالا تابع همانی باشد، می‌بایست مؤلفه‌های اول و دوم هر

پیکان با یکدیگر برابر باشند، لذا داریم:

$$\begin{cases} a = 2 & (1) \\ a + b = -5 & (2) \end{cases} \Rightarrow 2 + b = -5 \Rightarrow b = -7$$

$$b + 3a = -7 + 3 \times 2 = -7 + 6 = -1$$

۹۰-

(همید زرین‌کفش، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۲ تا ۲۴)

نمودار رابطه‌ای تابع است که هر خط موازی محور y ها نمودار تابع را حداکثر در یک

نقطه قطع کند که با توجه به این تعریف نمودار مربوط به گزینه «۱» تابع است.

۹۱-

(همید زرین‌کفش، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌های ۲۷ تا ۲۹)

برای محاسبه $f(-2)$ از ضابطه اول، $f(\sqrt{2}-1)$ از ضابطه دوم و $f(3/5)$ از ضابطه سوم استفاده می‌کنیم:

$$f(-2) = -\frac{2}{2} + 3 = -1 + 3 = 2$$

$$f(\sqrt{2}-1) = (\sqrt{2}-1)^2 + 2(\sqrt{2}-1)$$

$$= (\sqrt{2})^2 - 2 \times (\sqrt{2}) \times (1) + 1^2 + 2\sqrt{2} - 2 = 2 - 2\sqrt{2} + 1 + 2\sqrt{2} - 2 = 1$$

$$f(3/5) = -4$$

$$f(-2) + f(\sqrt{2}-1) + f(3/5) = 2 + 1 - 4 = -1$$

۹۲-

(امیر زرائدوز، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۳ تا ۱۱)

$$\langle 1 \rangle \text{ گزینه } 1: \underbrace{a \text{ فرد است}}_T \Rightarrow \underbrace{(a^2 + 1) \text{ زوج است}}_T \equiv T$$

خودمان T فرض می‌کنیم

$$\langle 2 \rangle \text{ گزینه } 2: \underbrace{m=9}_T \Rightarrow \underbrace{f = \{(4,6), (m,3)\}}_T \text{ تابع است} \equiv T$$

خودمان T فرض می‌کنیم

$$\langle 3 \rangle \text{ گزینه } 3: \underbrace{\left[\begin{array}{l} \text{آن عدد ثابت، به واریانس داده‌ها را با یک عدد ثابت} \\ \text{هم، اضافه می‌شود} \end{array} \right]}_F \Rightarrow \underbrace{\text{جمع کنیم}}_T \text{ خودمان T فرض می‌کنیم} \equiv F$$

$$\langle 4 \rangle \text{ گزینه } 4: \underbrace{\left[\begin{array}{l} \text{معادله ۱ ریشه} \\ \text{مضاعف دارد} \end{array} \right]}_T \Rightarrow \underbrace{\left[\begin{array}{l} \text{در معادله درجه} \\ \text{دوم } \Delta = 0 \text{ باشد} \end{array} \right]}_T \text{ خودمان T فرض می‌کنیم} \equiv T$$

حالت اول: گزینه ۴

$$\underbrace{\left[\begin{array}{l} \text{معادله درجه ۱ ریشه} \\ \text{مضاعف دارد} \end{array} \right]}_T \Rightarrow \underbrace{\Delta = 0}_T \text{ خودمان T فرض می‌کنیم} \equiv T$$

حالت دوم

تذکر: در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر p و q به هم وابسته باشند باید p را درست

فرض کنیم و سپس ارزش q را تعیین کنیم اگر q هم درست بود ارزش کل گزاره

$p \Rightarrow q$ درست است. در گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ نیز اگر p و q به هم وابسته

باشند باید دو حالت $p \Rightarrow q$ و $q \Rightarrow p$ را با فرض درستی مقدمات بررسی کنیم اگر

در هر ۲ حالت، تالی‌ها درست بودند کل گزاره $p \Leftrightarrow q$ نیز ارزش درست دارد.

۹۳-

(امیر زرائدوز، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۳ تا ۱۱)

با توجه به جدول ارزش گزاره‌ها داریم:

p	q	~p	~q	~p ∧ q	~q ⇒ p	کل گزاره
T	T	F	F	F	T	F
T	F	F	T	F	T	F
F	T	T	F	T	T	T
F	F	T	T	F	F	T

۹۴-

(های پلاور، گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها، صفحه‌ی ۳ تا ۱۱)

ارزش گزاره‌های p و q هر چه باشد، خواهیم داشت:

$$\sim p \vee p \equiv T \text{ و } q \wedge \sim q \equiv F$$

$$\Rightarrow \text{ گزاره داده شده } \equiv [\sim T \wedge \sim F] \Rightarrow F \equiv (F \wedge T) \Rightarrow F \equiv F \Rightarrow F \equiv T$$

-۹۵

(فررار روشنی، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

چون f یک تابع ثابت است، لذا به‌ازای هر مقدار ورودی می‌بایست خروجی تابع ثابت باشد، لذا داریم:

$$x \geq 1 \Rightarrow y = (a-2)x + 3 \xrightarrow{\text{ضریب } x \text{ باید صفر باشد}} a-2=0 \Rightarrow a=2$$

از طرفی مقدار تابع به‌ازای هر مقدار $x \geq 1$ همواره $f(x) = 3$ است، لذا برای ثابت بودن تابع، ضابطه‌ی دوم نیز باید به صورت $f(x) = 3$ باشد، لذا $b = 3$ است. بنابراین:

$$a + b = 2 + 3 = 5$$

-۹۶

(مهری ملارمفانی، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

در تابع ثابت به‌ازای هر مقدار ورودی، خروجی تابع همواره مقدار ثابت c است، لذا داریم:

$$f(3x^2 + 2x) = 3(f(x))^2 + 2f(x) \Rightarrow \frac{f(3x^2 + 2x) = c}{f(x) = c}$$

$$c = 3c^2 + 2c \Rightarrow 3c^2 + c = 0 \Rightarrow c(3c + 1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} c = 0 \\ 3c + 1 = 0 \Rightarrow c = -\frac{1}{3} \end{cases}$$

-۹۷

(مید زرين نقش، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)

نمودار تابع از سه قسمت متفاوت تشکیل شده است که تمام قسمت‌ها تابع‌های خطی می‌باشند به‌ازای $x \geq 1$ نمودار تابع به صورت یک تابع ثابت است که ضابطه‌ی آن

$f(x) = 2$ می‌باشد و به‌ازای $0 \leq x < 1$ نمودار تابع به صورت خطی است که از دو

نقطه $(0,0)$ ، $(1,2)$ عبور می‌کند که ضابطه‌ی آن $y = 2x$ می‌باشد و به‌ازای $x \leq 0$

نمودار تابع از دو نقطه $(0,0)$ ، $(-2,-1)$ می‌گذرد که ضابطه‌ی آن $y = \frac{x}{2}$ می‌باشد.

پس ضابطه‌ی تابع به فرم زیر می‌باشد.

$$f(x) = \begin{cases} 2 & , x \geq 1 \\ 2x & , 0 \leq x < 1 \\ \frac{x}{2} & , x \leq 0 \end{cases}$$

-۹۸

(امیر زراتروز، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

f تابع ثابت است، پس مؤلفه‌های دوم تمام زوج مرتب‌ها با هم برابرند، لذا:

$$k - 3 = 8 \Rightarrow k = 11, \quad m + 6 = 8 \Rightarrow m = 2$$

$$\frac{f(10)}{2m - t} = 4k \Rightarrow \frac{8}{2(2) - t} = 4 \times (11)$$

$$\Rightarrow \frac{8}{4 - t} = 44 \Rightarrow 8 = 176 - 44t$$

$$\Rightarrow 44t = 176 - 8 \Rightarrow 44t = 168$$

$$\Rightarrow t = \frac{168}{44} = \frac{42}{11}$$

-۹۹

(فررار روشنی، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌های ۲۶، ۲۷ و ۳۰)

ضابطه‌ی تابع همانی $f(x) = x$ است و $g(x) = k$ در نظر می‌گیریم، لذا داریم:

$$f(2) \times g(2) = 4 \Rightarrow 2 \times k = 4 \Rightarrow k = 2$$

حال با توجه به رابطه $(f(x))^2 - g(x)f(x) = 15$ داریم:

$$x^2 - 2x - 15 = 0$$

$$(x - 5)(x + 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x - 5 = 0 \Rightarrow x = 5 \\ x + 3 = 0 \Rightarrow x = -3 \end{cases}$$

-۱۰۰

(مهری ملارمفانی، توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹)

در ابتدا شیب تپه تندتر می‌باشد و پس از مدتی شیب آن کمتر می‌شود پس قسمت

اول نمودار دارای شیب تندتری نسبت به قسمت دوم آن می‌باشد، و در هنگام پایین

آمدن شیب تپه ثابت است لذا نمودار مربوط به گزینه «۲» پاسخ صحیح است.

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۰۱-

(میترا پاکزاد، پایه‌های آوایی همسان (۱)، صفحه‌ی ۴۳)

تقطیع مصراع اول بیت صورت سؤال:

پ	گو	ای	پ
U	-	-	-

مفاعیلن مفاعیلن

ب	دان	حَض	رَت
U	-	-	-

مفاعیلن مفاعیلن

تقطیع مصراع اول بیت گزینیه‌ی «۲»:

ذ	رو	یی	با
U	-	-	-

مفاعیلن مفاعیلن

پ	لیب	دی	در
U	-	-	-

مفاعیلن مفاعیلن

تشریح گزینیه‌های دیگر:

گزینیه‌ی «۱»:

گر	چ	مه	در
-	U	-	-

فاعلاتن فاعلاتن

یی	ز	گی	تی
-	U	-	-

فاعلاتن فاعلاتن

گزینیه‌ی «۳»:

ج	ها	نا	چ	بد	مه
U	-	-	U	-	-

فعلولن فعلولن | فعلولن فعلولن

گزینیه‌ی «۴»:

بت	پ	رس	تان
-	U	-	-

فاعلاتن فاعلاتن

سج	د	می	آ
-	U	-	-

فاعلاتن فاعلاتن

۱۰۲-

(میترا مهنائی، تشبیه، صفحه‌ی ۲۹)

گزینیه‌ی «۲»: این حدیث جان‌فزا آب نیل است ← تشبیه فشرده

مشبه مشبه‌به

تشریح گزینیه‌های دیگر:

گزینیه‌ی «۱»: [من] همچون غریق (غرق شده) از چاره‌فرمانده‌ام ← تشبیه گسترده

مشبه ادات تشبیه مشبه‌به

وجه‌شبه

گزینیه‌ی «۲»: من مثل طفلان باید گریه کنم ← تشبیه گسترده

مشبه ادات تشبیه مشبه‌به

وجه‌شبه

گزینیه‌ی «۴»: روز مثل شمع زودرو و سرفراز است ← تشبیه گسترده

مشبه ادات تشبیه مشبه‌به

وجه‌شبه

۱۰۳-

(کاتظم کاطمی، مجاز، صفحه‌ی ۵۱)

واژه «نگین» در این بیت، در معنای حقیقی خود به‌کار رفته است و مجاز محسوب نمی‌شود.

مجاز در سایر گزینیه‌ها:

گزینیه‌ی «۲»: فردا ← قیامت / خاک ← قبر

گزینیه‌ی «۳»: خون ← قتل و کشتن

گزینیه‌ی «۴»: سر ← قصد و اندیشه

۱۰۴-

(عارف‌سارادت طباطبایی نژاد، سبک عراقی، صفحه‌ی ۳۷ و ۳۸)

در بیت گزینیه‌ی «۳» وجود واژگان فارسی و ساده، آرایه‌های اندک و مضمون شادی و خوش‌باشی در شعر، نشانگر سبک خراسانی است.

در گزینیه‌های دیگر کاربرد آرایه‌های فراوانی، کاربرد بیشتر واژگان عربی و متعالی بودن معشوق نشانه‌ی سبک عراقی است.

۱۰۵-

(کاتظم کاطمی، مجاز، صفحه‌ی ۵۳)

در این بیت مجاز به کمک رابطه‌ی شباهت به‌کار نرفته و واژه «نرگس» در مصراع اول، در معنای حقیقی و در مصراع دوم، یکی از طرفین تشبیه است؛ «نرگس چشم» اضافه‌ی تشبیه‌ی است.

مجاز با رابطه‌ی مشابهت [استعاره] در سایر گزینیه‌ها:

گزینیه‌ی «۱»: بتان ← زیبارویان، معشوق‌ها

گزینیه‌ی «۲»: سرا ← این دنیا

گزینیه‌ی «۴»: گوهر ← قطره‌های باران

۱۰۶-

(مسن اصغری، پایه‌های آوایی، صفحه‌ی ۲۱)

مرز پایه‌های آوایی در شعر گزینیه‌ی «۲»:

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت:

س لا مت را ن می خا هن / د پا سخ گفت

۱۰۷-

(ممتاز شریفی، تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، ترکیبی)

با برجیده شدن حکومت آخرین خلیفه عباسی، زبان عربی از رواج افتاد و توجه به زبان فارسی رونق بیشتری گرفت.

۱۰۸-

(مفسر اصغری، تشبیه، صفحه‌ی ۲۹ و ۳۰)

تشبیه ابیات:

الف) تشبیه فشرده به صورت اضافی: سیلاب اشک - تشبیه فشرده غیراضافی: آبروی دردمندان، آب‌جوی است.

ب) تشبیه فشرده به صورت اضافی: گنج مقصود - تشبیه فشرده غیراضافی: دعای صبح و آه شب، کلید گنج مقصود است.

ج) تشبیه فشرده به صورت اضافی: کیمیای دولت و چشمه خورشید - تشبیه فشرده غیر اضافی: صحبت روشن ضمیران، کیمیای دولت است.

د) تشبیه فشرده به صورت اضافی: آتش عشق - تشبیه فشرده غیراضافی: عشق برقی است.

۱۰۹-

(سعید بعفری، تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم، ترکیبی)

ب) مثنوی «جمشید و خورشید» سلمان ساوجی به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است.

ت) مهم‌ترین کتاب خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی «جامع التواریخ» است.

موضوع کتاب «تاریخ جهانگشا» در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح است.

۱۱۰-

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد، سبک عراقی، صفحه‌ی ۳۸ و ۳۹)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: در قرن ششم مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثری ساده بود، به نثر فنی باز می‌نوشتند.

گزینه‌ی «۳»: سرعت رشد ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی در دوره تیموری بیشتر شد.

گزینه‌ی «۴»: در اندیشه ادیبان این دوره (سبک عراقی) صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت.

۱۱۱-

(عارف‌سادات طباطبایی‌نژاد، سبک عراقی، صفحه‌ی ۳۷)

مفهوم بیت گزینه‌ی «۴» رازداری در عشق است.

۱۱۲-

(اعظم نوری‌نیا، پایه‌های آوایی همسان (۱)، صفحه‌ی ۴۳)

خ	مَش	کن	کز	سُ	خن	چی	نی
U	-	-	-	U	-	-	-
هـ	می	ش	غر	قِ	تل	وی	نی
U	-	-	-	U	-	-	-
ذ	می	هو	بی	ذ	می	ها	بی
U	-	-	-	U	-	-	-
ذ	می	آ	هی	ن	می	دا	نم
U	-	-	-	U	-	-	-

هجای یازدهم مصراع اول، کوتاه است و با معادل خود در مصراع دوم، ناهمسان است؛ یعنی معادل یک هجای بلند در نظر گرفته شده است.

۱۱۳-

(سعید بعفری، تشبیه، صفحه‌ی ۲۷)

خورشید فلک [مانند] چشم و چراغ عالم است.

مشبه مشبیه

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: تو [مانند] دیوان حافظ هستی ← دیوان حافظ: مشبیه

گزینه‌ی «۲»: سنبل زنگی‌وش: سنبل مانند زنگی ← زنگی: مشبیه

گزینه‌ی «۴»: آفتاب‌روی: روی مانند آفتاب ← آفتاب: مشبیه

۱۱۴-

(اعظم نوری‌نیا، پایه‌های آوایی همسان (۱)، صفحه‌ی ۴۳)

ب	یا	را	ن	جا	نی	ذ	می	خو	ب	را	ور
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

۱۱۵-

(شبنم رمشانی، مجاز، صفحه‌ی ۵۳)

در این بیت «نرگس» در معنای حقیقی «گل نرگس» به کار رفته است.

«نرگس» در سایر مصراع‌ها، در معنای «چشم» به کار رفته است.

۱۱۶-

(سعید بعفری، تشبیه، صفحه‌ی ۲۸ و ۲۹)

«دام زلف»، «دانه خال»، «مرغ دل» اضافه‌های تشبیهی هستند.

تشریح در دیگر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: مرغ دل - طوطی جان

گزینه‌ی «۳»: مرغ دل / دامگه ندامت

گزینه‌ی «۴»: کفر زلف

۱۱۷-

(شبنم رمشانی، مجاز، صفحه‌ی ۵۳)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «پیمانه» مجاز از «شراب»

گزینه‌ی «۳»: «عالم» مجاز از «انسان‌های موجود در عالم»

گزینه‌ی «۴»: «دشت» مجاز از «مردم حاضر در دشت»

۱۱۸-

(مفسر اصغری، پایه‌های آوایی، صفحه‌ی ۲۳)

مرز پایه‌های آوایی ابیات:

(الف) حاکمی بر / زیر دست / تان / لطف / یاران / ای زواست

پنج جی زو / راز ما با / نات وان آف / کن دای

(ب) بس یار می / گفت تم کدل / با کس ن پی / ون دم ولی

فر خن دپی / بان اخ ت یا / رز دس ت دا / نامی ب رد

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: غ م دل با - بوی زل فت

گزینه‌ی «۲»: پای ط لب - خر م ت ن او

گزینه‌ی «۴»: خط ط ش ریف - مخ مل ن شین

۱۱۹-

(سعید یعفری، مجاز، صفحه‌ی ۵۳)

(ب) ماه مهرافروز: مجاز از دلبر

(ت) سرو سهی: مجاز از دلبر

۱۲۰-

(عارف سادات طباطبایی نژاد، سبک عراقی، صفحه‌ی ۳۷)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: کاربرد تناسب و تشبیه

گزینه‌ی «۲»: کاربرد تناسب، سجع و استعاره

گزینه‌ی «۳»: کاربرد تشبیه، اغراق و تشخیص

تاریخ (۲)

۱۲۱-

(بهروز یبسی، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران، صفحه‌های ۵ تا ۸ و ۱۰)

(الف) کتاب فتوحات شاهی و شاه اسماعیل نامه هر دو درباره‌ی شاه اسماعیل صفوی هستند.

(ب) صورت‌الارض تألیف ابن حوقل در قرن چهارم است.

(پ) کتاب تاریخ بیهقی و کتاب التاجی فی اخبار الدولة الدیلمیه و تاریخ عالم آرای عباسی جزء تاریخ‌های سلسله‌ای محسوب می‌شوند.

(ت) در عهد سامانیان، ترجمه و تلخیصی از تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی توسط ابوعلی بلعمی انجام گرفت.

۱۲۲-

(الهام مقراریان، منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران، صفحه‌ی ۵ تا ۸)

(الف) تاریخ‌های محلی

(ب) تاریخ‌های عمومی

(ج) تک‌نگاری

(د) تاریخ‌های منظوم

۱۲۳-

(معضومه حسینی صفا، روش پژوهش در تاریخ، صفحه‌ی ۱۷)

تاریخ‌نگاری روایی: از مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آنها را ذکر می‌کردند. از برجسته‌ترین چهره‌های تاریخ‌نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور محمدبن جریر طبری است. در این نوع تاریخ‌نگاری، نویسندگان به دور از هرگونه نقد و انتقاد، هیچ نظری درباره‌ی درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند. تاریخ‌نگاری ترکیبی: این نوع تاریخ‌نگاری از اواخر قرن سوم هجری متداول شد. از برجسته‌ترین چهره‌های این سبک می‌توان به بلاذری و دینوری اشاره کرد.

۱۲۴-

(هژبر ریمی، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌ی ۴۵)

حضرت علی (ع) مصمم بود که مطابق کتاب خدا و سنت پیامبر عمل نماید؛ از این رو، سران قریش و به‌ویژه اشراف بنی‌امیه که از بیعت با ایشان خودداری کرده بودند، به مخالفت و دشمنی برخاستند. معاویه پسر ابوسفیان که توسط حضرت علی (ع) از حکومت شام برکنار شده بود، به بهانه‌ی خون‌خواهی عثمان، به سرکشی پرداخت. طلحه و زبیر که امام با تقاضایشان برای به‌دست گرفتن حکومت برخی شهرها و مناطق موافقت نکرد، بیعت خود را شکستند و به صف مخالفان پیوستند.

۱۲۵-

(معضومه حسینی صفا، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه‌های ۳۲، ۳۵، ۳۷ و ۳۸)

(الف) پیمان عقبه دوم، بیانگر نفوذ و گسترش اسلام در یثرب بود.

(ب) پیمان‌نامه عمومی یا به تعبیری، قانون اساسی مدینه، مهم‌ترین اقدام پیامبر برای تأسیس نظام اجتماعی و سیاسی منسجمی در چارچوب دین اسلام به‌شمار می‌رود.

(ج) غزوه بدر ضربه سنگینی بر قریش وارد آورد و قدرت و موقعیت آنان را در منطقه حجاز تضعیف کرد.

(د) عبدالله بن ابی در غزوه‌های احد و تبوک به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد و در جنگ شرکت نکرد.

۱۲۶-

(معضومه حسینی صفا، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌ی ۵۱ و ۵۲)

از نظر سیاسی، اعراب مسلمان در فاصله کمتر از ۲۰ سال، حکومت ساسانیان و امپراتوری روم شرقی را شکست دادند و سرزمین‌های مهم ایران، شام و مصر را تصرف کردند.

مهم‌ترین پیامد فتوحات مسلمانان، در عرصه دین و فرهنگ جلوه‌گر شد.

بررسی پیمان‌های صلح مصریان، با مسلمانان در منابع تاریخی، نشان می‌دهد که محتوای پیمان‌های مذکور شباهت زیادی به قرارداد صلح بیت‌المقدس دارد.

۱۲۷-

(الهام مقراریان، قرگیی، صفحه‌های ۵۵، ۶۵، ۷۰ و ۷۵)

عبارت (الف) مربوط به دوره امویان است.

عبارت (ب) مربوط به دوره عباسیان است.

عبارت (ج) مربوط به دوره فاطمیان است.

عبارت (د) مربوط به دوره امویان اندلس است.

۱۲۸-

(معهومه فسینی صفا، اسلام در ایران؛ زمینه‌های ظهور تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌ی ۸۶)

الف) جنبش مفتح

ب) جنبش استادسیس

ج) جنبش سنباد

د) جنبش بابک

۱۳۲-

(ماتره‌سارات شاهمراری، قیبت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۴۲، ۴۳، ۴۵ و ۴۷)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) در ماجرای سقیفه بنی ساعده، رئیس خزر جیان و افراد قبیله‌ی او از بیعت با ابوبکر خودداری ورزیدند.

ت) سران قریش در دوران عثمان اراضی و مزارع وسیعی را در ایران، شام و مصر تصرف کردند و بر ثروت خود افزودند.

ث) در دوران خلافت عمر و عثمان درآمدهای فراوانی از سرزمین‌هایی که فتح شده بود به خزانه‌ی مسلمانان در مدینه سرازیر شد.

۱۲۹-

(هژبر ریمی، اسلام در ایران؛ زمینه‌های ظهور تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌ی ۸۱ تا ۸۳)

الف) از عوامل شکست قادسیه می‌توان به اختلاف‌های داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد فرمانده‌ی سپاه ساسانی از پیروزی و همکاری برخی دهقانان قبیله‌های عرب ساکن سواد با مسلمانان اشاره کرد. ضمن آن که خیر پیروزی خیره‌کننده‌ی اعراب مسلمان بر رومیان در شام، موجب تقویت روحیه و انگیزه‌ی جنگاوران عرب در قادسیه شد.

ب) پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند، اما شکست خوردند. پیروزی اعراب مسلمان در جنگ نهاوند، سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد.

ج) مرزبان‌های ساسانی در بحرین و عمان مقابل سپاهیان مسلمان تاب مقاومت نیاوردند و زرتشتیان ساکن بحرین به اطاعت مسلمانان و پرداخت جزیه گردن نهادند.

۱۳۳-

(ماتره‌سارات شاهمراری، اسلام در مکه، صفحه‌های ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۵ و ۲۹)

تشریح موارد نادرست:

ب) قحطانیان یا قبایل عرب جنوبی به قحطان، نواده‌ی سام پسر حضرت نوح منسوب هستند.

ج) قدرت و نفوذ قبیله‌ی قریش را نمی‌توان به منزله‌ی حکومتی پایدار شمرد.

ه) با تشدید آزار مشرکان پس از رحلت ابوطالب، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبرو شد.

۱۳۴-

(ماتره‌سارات شاهمراری، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌ی ۶۱)

الف) یحیی بن زید، سرانجام در جوزجان شکست خورد و به همراه عده‌ای از یارانش کشته شد و پیکرش تا زمان قیام ابومسلم بر دروازه‌ی جوزجان به دار آویخته شده بود.

ب) ابومسلم، فرمانده‌ی سپاه جامگان، با شکست عاملان اموی در ایران و ورود به کوفه، ابوالعباس سفاح، از خاندان عباسی، را به خلافت نشانده و سپس مروان بن محمد آخرین خلیفه‌ی اموی را کشت.

پ) قیام عبدالله بن زبیر در زمان خلافت عبدالملک مروان رخ داد و سرانجام به فرماندهی حجاج بن یوسف سرکوب شد.

ت) عبدالله بن معاویه در استخر فارس از عامل اموی شکست خورد و به هرات گریخت.

۱۳۰-

(هژبر ریمی، جهان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌ی ۶۹ و ۷۰)

بزرگان عرب در بغداد نسبت به تسلط خاندان سهل بر امور خلافت به حسادت و دشمنی پرداختند و درصدد برآمدند مأمون را خلع و فرد دیگری را از خاندان عباسی به خلافت بنشانند. مأمون تحت تأثیر فضل بن سهل مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل کرد و لباس و پرچم سیاه که نشان عباسیان بود را به رنگ سبز درآورد.

۱۳۵-

(ماتره‌سارات شاهمراری، فرگیی، صفحه‌های ۶۷، ۶۸، ۷۰، ۷۲ و ۷۴)

تصویر صورت سؤال بقایای دروازه‌ی مهدیه نخستین پایتخت فاطمیان را نشان می‌دهد. فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان در دوران هارون و مأمون به اوج خود رسید و پیشینه‌ی تأسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر باز می‌گردد.

منصور، تمام سرزمین‌های اسلامی به استثنای اندلس را تحت فرمان خود درآورد.

۱۳۶-

(بهروز یحیی، جهان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌های ۷۳، ۷۶ و ۷۷)

مأمون در مسیر بغداد، ابتدا در سرخس وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را کشت و مذهب اسماعیلیه مذهب عقل‌گرا بود و مناره‌ی مسجد سامرا در دوره‌ی خلافت متوکل ساخته شد و هنرمندان دوره‌ی فاطمیان در برخی از هنرها مانند شیشه‌گری، بلورسازی و سفالگری به نوآوری پرداختند و شیوه‌های جدیدی را ابداع کردند.

۱۳۱-

(هژبر ریمی، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه‌ی ۳۰ تا ۳۲)

الف) اغلب مردم شهر یترب به کشاورزی اشتغال داشتند و درآمد و رفاه اقتصادی بالایی نداشتند.

ب) غزوه‌ی تبوک و ویرانی مسجد ضرار هر دو در سال ۹ ق رخ دادند و فتح مکه و غزوه‌ی حنین در سال ۸ ق رخ دادند.

۱۳۷-

(بهروز یبسی، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌ی ۵۶)

تشریح موارد نادرست:

ب) مهم‌ترین تحولی که با خلافت خاندان اموی پدید آمد، فاصله گرفتن حکومت از اصول و ارزش‌های انسانی و اخلاقی مورد تأکید قرآن و پیامبر اسلام و تبدیل خلافت دینی به سلطنت بود.
پ) در زمان امویان، شیوه اخذ بیعت توأم با تهدید و اجبار بود.

۱۳۸-

(بهروز یبسی، اسلام در ایران؛ زمینه‌های ظهور تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌ی ۸۰ و ۸۴)

ساسانیان دولت دست‌نشانده‌ای از طایفه عرب آل‌منذر (لخمیان) در حیره بر سرکار آورد و یمن در زمان پادشاهی خسرو انوشیروان به تصرف ساسانیان درآمد و در زمان حکومت بنی‌امیه مناطق مختلف ایران تحت فرمان و نظارت والی عراق اداره می‌شد، البته در مواقعی نیز خلفای اموی در عزل و نصب حاکمان مناطق مهمی مانند خراسان و آذربایجان به‌طور مستقیم دخالت می‌کردند.

۱۳۹-

(یبیبه مهبی، جهان اسلام در عصر خلافت عباسی، صفحه‌ی ۷۶)

یکی از بادوام‌ترین دانشگاه‌های دنیای اسلامی به نام الازهر توسط فاطمیان در شهر قاهره بنیان نهاده شد. علاوه بر آن، مرکز علمی بزرگ دیگری با نام دارالعلم در قاهره شکل گرفت که این مرکز به منظور اینکه بتواند نقشی همچون بیت‌الحکمه بغداد داشته باشد، کتاب‌های زیادی تهیه و در اختیار مشتاقان علم که در آن مشغول فعالیت علمی بودند، نهاده شد.

۱۴۰-

(یبیبه مهبی، اسلام در ایران؛ زمینه‌های ظهور تمدن ایرانی - اسلامی، صفحه‌ی ۸۷)

شواهد و مستندات تاریخی دلالت بر آن دارد که روند اسلام‌پذیری ایرانیان تدریجی بوده است. اگر چه بیشتر شهرها و مناطق ایران در کمتر از ۲۰ سال به تسخیر اعراب مسلمان درآمد، اما روند پذیرش اسلام، چندین قرن به طول انجامید.

جغرافیا (۲)

۱۴۱-

(بهروز یبسی، نواحی فرهنگی، صفحه‌ی ۶۹ تا ۷۱)

امروزه مهم‌ترین و پرگویش‌ترین زبان‌های ایرانی که ریشه باستانی مشترک دارند عبارت‌اند از: فارسی، پشتو، تاجیکی، لری، کردی، بلوچی، طبری، گیلکی و تالشی. در بین زبان‌های خانواده آفروآسیایی، معروف‌ترین و مهم‌ترین آنها زبان عربی است که در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا بدان تکلم می‌کنند و یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به عصر اکتشاف جغرافیایی آغاز شد.

۱۴۲-

(بهروز یبسی، نواحی فرهنگی، صفحه‌ی ۷۴ و ۷۹)

پخش فرهنگی از زمان‌های بسیار کهن وجود داشته است و دین مسیحیت در آسیا ظهور کرد و چشم‌انداز به منظره قابل رؤیت از یک مکان گفته می‌شود و پیروان دین مسیحیت در قاره‌های اروپا، امریکا، استرالیا و نیوزلند و کشورهای مرکزی و جنوبی آفریقا بیشتر است.

۱۴۳-

(الوآ۳ مقدرایان، نواحی آب و هوایی، صفحه‌ی ۲۷)

الف) بارش‌های بهاری بیشتر از نوع بارندگی‌های همرفتی است.
ب) در بارندگی کوهستانی (ناهمواری) توده‌های هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می‌شود.
ج) بارندگی جبهه‌ای (سیکلونی) بیشتر در محل جبهه‌ها به‌وجود می‌آید؛ جایی که توده‌های هوا با یکدیگر برخورد می‌کنند.

۱۴۴-

(معضومه حسینی صفا، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌ی ۴۷ تا ۴۹)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: صحیح - غلط (کلوت‌ها در رسوبات نرم به جامانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید).
گزینه‌ی «۲»: غلط (بخش‌های سخت‌تر باقی می‌ماند) - صحیح
گزینه‌ی «۳»: غلط (چاله‌های بادی که عمق برخی از آنها به ۴۰ متر می‌رسد، در دشت لوت وجود دارد). - غلط (تا بیش از ۵۰۰ متر است).
گزینه‌ی «۴»: صحیح - غلط (کلوت‌ها، حاصل فرسایش بادی - آبی هستند)

۱۴۵-

(الوآ۳ مقدرایان، نواحی آب و هوایی، صفحه‌ی ۲۸)

الف) دما در آب و هوای معتدل: میانگین سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.
ب) بارش در آب و هوای سرد: بارش تابستان بیشتر از زمستان
ج) پوشش گیاهی در آب و هوای بسیار سرد: نامناسب برای رویش گیاه پوشش گیاهی در آب و هوای معتدل: مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
د) علامت آب و هوای خشک: B

۱۴۶-

(هژبر رهیمی، ناهمواری‌ها و اشکال زمین، صفحه‌ی ۵۱ و ۵۲)

$$18 - 46 = 64$$

الف)

فاصله خطوط میزان از یک‌دیگر ۱۸ متر می‌باشد.

$$A = 46 - 18 = 28$$

$$B = 100 - 18 = 82$$

ب) با توجه به اینکه فاصله خطوط در سمت راست نقشه از یک‌دیگر بیشتر است؛ لذا سمت راست این شکل شیب کمتری دارد.
ج) با توجه به کم شدن ارتفاع این پدیده، به سمت داخل این نقشه، نقشه یک گودال است. که شیب سمت راست آن کمتر از شیب چپ آن است.

۱۴۷-

(معضومه حسینی صفا، توکیبی، صفحه‌های ۳۲، ۳۳ و ۵۷)

گیاهان مقداری از موادی را که در نتیجه فتوسنتز تولید می‌کنند را برای رفع نیازهای خود مثل تنفس مصرف می‌کنند. آنچه باقی می‌ماند تولید خالص اولیه است.
بیابان‌های سرد: گبی - تکلماکان - ترکستان و ...
بیابان‌های گرم: صحرای بزرگ آفریقا (سahارا) - درّه مرگ - بیابان استرالیا و ...

۱۴۸-

تشریح عبارات نادرست:

در ناحیه‌ی استوا به دلیل زاویه‌ی مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک کانون کم‌فشار ایجاد می‌شود. هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود. در مناطق استوایی هر روز عصر باران‌های تند و رعد و برق مشاهده می‌شود. در ناحیه‌ی معتدله حوالی عرض ۶۰ درجه، دوباره بر اثر صعود هوا منطقه‌ی کم‌فشار ایجاد می‌شود. صعود هوا در نواحی معتدله تحت تأثیر توده‌ی هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌راند.

۱۴۹-

(مبینه‌ی مثبتی، نواحی زیستی، صفحه‌های ۵۳، ۵۵ و ۵۶) از میان اجزای زیست‌کره (گیاهان، جانوران و انسان) گیاهان نقش اساسی‌تری در حیات و بقای زیست‌کره دارند؛ زیرا با عمل فتوسنتز غذا تولید می‌کنند. با توجه به نقشه‌ی طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها (صفحه‌ی ۵۵) زیست‌بوم جنگل‌های استوایی انبوه‌ترین و مترکم‌ترین پوشش گیاهی و زیست‌بوم بیابانی فقیرترین پوشش گیاهی را به خود اختصاص داده است.

۱۵۰-

تشریح عبارات نادرست:

(مبینه‌ی مثبتی، نواحی زیستی، صفحه‌های ۵۸، ۵۹، ۶۱ و ۶۳) (ب) حفاظت از تپه‌های ماسه‌ای، تثبیت تپه‌های ماسه‌ای از طریق کشت گیاهان سازگار با محیط روی آنها، انتقال ماسه از نواحی دیگر به ساحل و ایجاد تپه‌های ماسه‌ای مصنوعی از جمله راهکارهای حفاظت از نواحی ساحلی هستند. (پ) کاشت گیاهان سازگار و مقاوم با نواحی خشک از جمله روش‌ها و راهکارهای پیشگیری از گسترش بیابان‌ها (بیابان‌زدایی) است. (ت) بیابان‌ها حدود ۳۳ درصد سطح زمین را پوشانده‌اند. صحرای بزرگ افریقا به تنهایی ۹ میلیون کیلومتر مربع وسعت دارد.

جامعه‌شناسی (۷)

۱۵۱-

(معضومه‌ی هسینی صفا، جهان فرهنگی، صفحه‌ی ۷ و ۸) (الف) از منظر قرآن، هرگاه انسان اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید. (ب) اگر انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد، از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند. (ج) نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

۱۵۲-

(معضومه‌ی هسینی صفا، جهان فرهنگی، صفحه‌ی ۷ و ۸) (الف) طرفداران دیدگاه اول بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند. (ب) طرفداران دیدگاه سوم معتقدند قرآن، بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند. (پ) طرفداران دیدگاه دوم معتقدند جهان ذهنی و تکوینی استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند. (ت) طرفداران دیدگاه دوم جهان تکوینی را ماده‌ی خامی می‌دانند که جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۱۵۳-

(بهرروز یبسی، جامعه جهانی، صفحه‌ی ۵۷ و ۵۹) دولت‌های غربی با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند و زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فنودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد.

۱۵۴-

(بهرروز یبسی، جامعه جهانی، صفحه‌ی ۵۸ و ۵۹) مرحله دوم - پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت: صنعت عنصر دیگری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید. مرحله سوم - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری: کشورهای غربی برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. مرحله چهارم - استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی: کشورهای غربی نمی‌توانستند به صورت مستقیم جوامع غیرغربی را تحت سلطه سیاسی خود درآورند، از طریق نفوذ سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در نظام نوین جهانی ادغام شدند.

۱۵۵-

(الهام میرزائی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه‌ی ۱۹) در جامعه تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند و این هنگامی پیش می‌آید که همه آن‌ها، شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر باشند.

۱۵۶-

تشریح عبارات غلط:

(الهام میرزائی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۲) (الف) مغولان با قدرت نظامی خود مناطق وسیعی از جهان را تصرف کردند ولی فرهنگ آن‌ها قومی و قبیله‌ای بود و شایستگی‌های جهانی شدن را نداشت. (ت) قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد و اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد.

جامعه‌شناسی (۲) (شاهد «گواه»)

۱۵۷-

(فامر مغربی سینگلی، تحولات نظام جهانی، صفحه‌ی ۶۸ و ۶۹)

الف) برخورد استعماری غرب، جوامع غیر غربی را از نظر اقتصادی و سیاسی در موضع ضعف قرار داد.

ب) جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی را مدیریت می‌کند.

ج) ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیر غربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد.

۱۵۸-

(سوفیا فرنی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه‌ی ۳۲)

ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) ← مجموعه‌ای از باورها و نمادها که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را بیان می‌کند و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

مارکسیسم ← تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه‌هایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند.

۱۵۹-

(سوفیا فرنی، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)

ب) قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیش‌تر قومی و قبیله‌ای بود، در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی، با قدرت استعمارگران پیوند خورد و استبداد ایللی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

ج) استبداد استعماری به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

و) دولت‌های استعماری غربی، بخش‌های مختلف جوامع اسلامی را تحت نفوذ و سلطه سیاسی خود در آوردند و با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خویش، بیش‌تر سیاستمداران و دولتمردان جوامع اسلامی را مغلوب ساختند. و استبداد استعماری بعد از دوره استعمار ایجاد شد.

۱۶۰-

(فامر مغربی سینگلی، تحولات نظام جهانی، صفحه‌ی ۶۵)

دولت - ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی - اقتصادی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند. آنها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آنها اغلب ناسیونالیستی و قومی است. این کشورها در مسیر توسعه خود به صورت قدرت‌های استعماری درآمدند.

۱۶۱-

(کتاب جامع، تحولات نظام جهانی، صفحه‌ی ۶۳ و ۶۴ کتاب درسی)

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آن‌ها می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود. کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی از صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند؛ ولی این انتقال، در جهت استقلال این کشورها یا تعدیل جهانی ثروت نیست؛ بلکه در جهت منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر است و بدین ترتیب با رشد و تحول کشورهای استعمارزده نیز فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیر غربی، هم‌چنان حفظ می‌شود.

۱۶۲-

(کتاب جامع، تحولات نظام جهانی، صفحه‌ی ۶۶ کتاب درسی)

اقتصاد سرمایه‌محور، در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند «حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای» بود ولی به تدریج «نباشت ثروت و پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات»، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

۱۶۳-

(کتاب جامع، چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب، صفحه‌ی ۵۲ و ۵۳ کتاب درسی)

علم جدید با رویکرد دنیوی خود، دیگر وظیفه‌ی شناخت حقیقت عالم و مسئولیت عبور انسان را از ملک به ملکوت را برعهده نداشت؛ بلکه به تدریج به ابزار تسلط انسان بر طبیعت تبدیل شد.

در رویکرد جدید، علوم تجربی در بین علوم مختلف بیشترین اهمیت را پیدا کرد. فنآوری و صنعت، رهاورد این بخش از علوم بود.

لیبرالیسم اندیشه سیاسی جدیدی است که براساس اصالت بخشیدن به انسان دنیوی شکل می‌گیرد و خواست و اراده آدمی را مبدأ قانون‌گذاری می‌داند.

۱۶۴-

(کتاب جامع، جامعه جهانی، صفحه‌ی ۵۵ کتاب درسی)

فرهنگ سلطه جامعه جهانی را به بخش‌های مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند و در هر دوره تاریخی جوامع مختلف و شبکه روابط میان آن‌ها جامعه جهانی را شکل می‌دهد.

۱۶۵-

(کتاب جامع، چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب، صفحه‌ی ۴۷ و ۴۸ کتاب درسی)

رقیبان دنیاطلب کلیسا به تدریج دخالت دین در امور دنیوی را انکار کردند و حرکتی دنیوی را آغاز کردند که حتی به دنبال توجیه دینی و معنوی خود نیز نبود. آباء کلیسا با رویکرد دنیوی خود، نوعی دنیاگرایی و سکولاریسم در عمل را دنبال می‌کردند.

۱۶۶-

(کتاب جامع، باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب، صفحه‌های ۳۸، ۴۲ و ۳۳) سکولاریسم، مهم‌ترین ویژگی هستی‌شناختی فرهنگ معاصر غرب و به معنای رویکرد دنیوی و این‌جهانی به هستی و جهان می‌باشد. روشنگری، راه شناخت حقیقت و موانع شناخت آن را معرفی می‌کند. دئیسم یعنی دین بدون شریعت و بدون مذهب (لامذهبی)

۱۶۷-

(کتاب جامع، باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب، صفحه‌ی ۴۰ کتاب درسی) حقوق بشر در غرب بر مبنای اندیشه‌های اومانیستی است. حقوق انسان در فرهنگ دینی مبتنی بر فطرت الهی انسان است و تصویر نشان‌دهنده آن است که هنرمدرن به بعد جسمانی وجود انسان توجه دارد.

۱۶۸-

(کتاب جامع، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲، صفحه‌ی ۲۹ کتاب درسی) الف) غلبه‌ی قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند. ب) قدرت و غنای فرهنگ اسلامی ج) ارزش‌های جاهلی

۱۶۹-

(کتاب جامع، نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱، صفحه‌ی ۲۵ کتاب درسی) استعمار فرانو، با استعمار قدیم و استعمار نو، در این‌که فرآورده‌ی فرهنگ سلطه‌ی جهان غرب است، اشتراک دارد. ویژگی استعمار فرانو در این است که برای حفظ سلطه‌ی جهان غرب، بیش از آن‌که از ابزارهای نظامی و سیاسی یا اقتصادی استفاده کند، از ابزارها و ظرفیت‌های فرهنگی و علمی به ویژه از رسانه‌ها و فناوری اطلاعات بهره می‌برد.

۱۷۰-

(کتاب جامع، فرهنگ جهانی، صفحه‌ی ۱۵ و ۱۶ کتاب درسی) - فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی است، از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند و بشر را به بحران روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان شمول است برخوردار باشد. - برخی قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند. - فرهنگ جهانی باید روحیه تعهد و مسئولیت را در انسان ایجاد کند تا زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم کند.

فلسفه

۱۷۱-

(فرهناز فان‌ممیری، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌ی ۱۸) «تالس» در قرن ششم پیش از میلاد می‌زیسته است و از او هیچ نوشته‌ای به جا نمانده است و تنها از طریق نوشته‌های فیلسوفان بعدی می‌توان از افکار او آگاه شد.

۱۷۲-

(کوثر دستورانی، چیستی فلسفه، صفحه‌ی ۶) ملاصدرا، فیلسوف بزرگ قرن دهم و یازدهم هجری، می‌گوید مردم دو دسته‌اند: «واقف» و «سائر». «واقف» کسی است که به همین دانش ظاهری دل‌خوش کرده و متوقف شده و دروازه جهان بزرگ و برتر به رویش گشوده نشده است. او فقط از شنیده‌ها بهره می‌برد و کارش تقلید از دیگران است. اما «سائر» اهل حرکت و پویایی است و به شنیده‌ها بسنده نمی‌کند، او در تلاش است که از تنگنای ظاهر و محسوسات عبور کند و به جهان وسیع معقولات راه یابد.

۱۷۳-

(فاطمه شه‌میری، ریشه و شاخه‌های فلسفه، صفحه‌ی ۱۲ و ۱۳) فیلسوفان، می‌کوشند قوانین حاکم بر کل هستی را به دست بیاورند. برخی از فیلسوفان به نتیجه می‌رسند و برخی نه. با این حال، هر فیلسوفی می‌کوشد، با کمک عقل و استدلال منطقی، پاسخ درست را بیابد.

۱۷۴-

(کوثر دستورانی، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌ی ۱۷) **تشریح گزینه‌های نادرست:**
۱) نمی‌توان برای دانش فلسفه، از نظر زمانی آغازی تعیین کرد. همان‌طور که نمی‌توان گفت فلسفه، ابتدا در کدام سرزمین پدید آمده است. البته، این سخن درباره همه دانش‌ها صادق می‌کند.
۲) گزارش‌های معتبر و قابل اعتمادی از جریان فلسفه در سرزمین آتن و تمدن یونان در قرن‌های چهارم و پنجم پیش از میلاد، در دست است.
۳) اندیشه‌های فلسفی یونان، ریشه در اندیشه‌های فلسفی تمدن مصر، بین‌النهرین و ایران باستان دارد.

۱۷۵-

(کوثر دستورانی، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌ی ۱۸ و ۲۰) تالس می‌گوید: «آب، اولین چیز و بنیان سایر چیزهاست». هر اکتیست معتقد است که آتش، همواره در حال سوختن و تبدیل شدن است، در حال فراز و فرود است، شعله می‌گیرد و خاموش می‌شود و دوباره برافروخته می‌شود، در این تغییر و تبدیل‌هاست که اشیای گوناگون پدیدار می‌شوند. گزنوفانس می‌گوید: خدا همیشه ثابت است و حرکت ندارد و فیثاغورس معتقد است که اصول ریاضی درباره تمام موجودات صادق است و این اصول، عناصر اولی همه موجودات هستند.

۱۷۶-

(فرهناز فان‌ممیری، چیستی فلسفه، صفحه‌ی ۵) تفکر فلسفی لازمه زندگی هر انسانی است؛ در نگاه اول این‌گونه به نظر می‌رسد. که در زندگی عادی و روزانه نیازی به طرح پرسش‌های بنیادی و پاسخ دادن به آن‌ها (که ما را وارد تفکر فلسفی می‌کند) نیست اما اگر خوب تأمل کنیم، متوجه می‌شویم که پاسخ ما به این پرسش‌ها نحوه زندگی، رفتار و گفتار ما را شکل می‌دهد.

۱۷۷-

(فاطمه شه‌میری، فلسفه و زندگی، صفحه‌ی ۲۵ و ۲۶) افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

۱۷۸-

(فرهناز فان‌ممیری، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌ی ۳۳) سقراط برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرده و شالوده تفکر فلسفی اصیل را استوار ساخت.

۱۷۹-

(فاطمه شومیری، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌ی ۳۴ و ۳۵)
ملتوس به نمایندگی از متهم‌کنندگان در دادگاه گفت: «جرم سقراط این است که خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد دارند، انکار می‌کند و از خدایی جدید سخن می‌گوید!»

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: راز سروش معبد دلفی آن بود که به ما بنمایاند که تا چه پایه نادانیم.
گزینه «۳»: سقراط می‌گوید: کاوش و جست‌وجوی من برای شناخت کسانی که ادعای دانشمند بودن می‌کنند و جدا کردن آن‌ها از کسانی که دانشمند حقیقی هستند، سبب شده که گروه بزرگی به غلط مرا «دانا» بنامند در حالی که من دانا نیستم.
گزینه «۴»: دفاعیه سقراط بیانیه‌ای فلسفی بود.

۱۸۰-

(معمومه حسینی صفا، فلسفه و زندگی، صفحه‌ی ۲۷ و ۲۹)

(الف) استقلال در اندیشه

(ب) رهایی از عادات غیرمنطقی

(ج) دوری از مغالطه‌ها

(د) استقلال در اندیشه

روان‌شناسی

۱۸۱-

(ممد ابراهیم علی‌نژاد، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۱۰۶)

- ۱- پیش خوانی: مطالب هر فصل را پیش‌خوانی کنید تا برداشت کلی داشته باشید.
- ۲- سؤال کردن: سعی کنید در مورد متن چند سؤال کلیدی داشته باشید.
- ۳- خواندن: مطالب را به دقت بخوانید تا بتوانید به پرسش‌ها پاسخ دهید.
- ۴- به خود پس دادن: جواب‌ها را بیان کنید و در صورت لزوم دوباره متن را بخوانید
- ۵- آزمون: به صورت منظم یادآوری اطلاعات را آزمایش کنید.

۱۸۲-

(ممد ابراهیم علی‌نژاد، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۱۰۹)

هدف از داشتن حافظه قوی، شکل دهی به تفکر است. برای اینکه تفکر در شما شکل بگیرد، به حافظه قوی نیاز دارید. ولی حافظه قوی به تنهایی متضمن موفقیت نیست. حافظه ابزاری جهت دستیابی به مهارت‌های مهم‌تر، همچون تفکر است. حافظه در نقش فراهم سازی داده‌های خام برای تفکر است.

۱۸۳-

(معمومه حسینی صفا، روان‌شناسی رشد، صفحه‌ی ۵۰)

بسیاری از کودکان در سنین اولیه دوره کودکی در کنار همدیگر بازی می‌کنند، ولی هر یک به بازی انفرادی خود می‌پردازد. بازی همین کودکان در سنین بالاتر قاعده‌مند می‌شود و مشترکاً بازی می‌کنند. این تغییر، بیانگر رشد اجتماعی آن‌هاست. یکی از ابتدایی‌ترین علائم رشد اجتماعی در کودکان، لبخند اجتماعی است که در حدود دو تا سه ماهگی بروز می‌یابد.

۱۸۴-

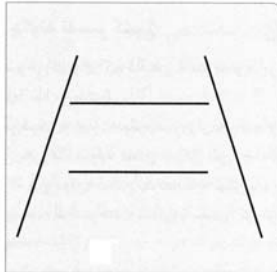
(معمومه حسینی صفا، روان‌شناسی رشد، صفحه‌ی ۵۱، ۵۳ و ۵۴)

در تبیین فرایند رشد اخلاقی می‌توان گفت که کودکان در ابتدا هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند؛ به همین دلیل مسئول رفتار خود نیستند.

۱۸۵-

(فامر مغربی سبیلکی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌ی ۸۲)

در خطای مولر- لایر با دو خط هم‌اندازه مواجه هستیم. یکی از این خطوط دارای پیکان واگرا و دیگری هم‌گرا است، معمولاً آزمایش‌شوندگان خط واگرا را بلندتر ادراک می‌کنند. در خطای «یونزو»، با اینکه طول دو خط وسط برابر است، خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم.

خطای یونزو

۱۸۶-

(فامر مغربی سبیلکی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌ی ۸۴ و ۸۵)

شکل الف) براساس اصل استمرار ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم. شکل ب) براساس اصل مشابهت ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم. شکل ج) براساس اصل تقارب ما تمایل داریم اشیاء ناقص را به صورت کامل ببینیم.

۱۸۷-

(الهام میرزائی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌ی ۲۱ و ۲۲)

عالی‌ترین مرتبه شناخت، حل مسئله و تصمیم‌گیری است. متخصصان به فرایندهایی همچون توجه، ادراک و حافظه، «شناخت پایه» و به انواع تفکر «شناخت عالی» می‌گویند.

۱۸۸-

(الهام میرزائی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۹، ۲۰ و ۲۲)

الف) هر چه پردازش ما مفهومی‌تر باشد، شناخت شکل گرفته، پایدارتر و کارآمدتر خواهد بود.

ب) به کمک توجه یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم.

پ) از فرایندهای ذهنی با واژه شناخت تعبیر می‌شود.

ت) یکی از دلایل اصلی وجود تعاریف مختلف در روان‌شناسی، گذر زمان و پیشرفت دانش از یک‌سو، و زاویه نگاه دانشمندان از سوی دیگر است.

۱۸۹-

(سوفیا فرفی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۹۵ و ۹۸)

الف) وجه اشتراک حافظه حسی و بلندمدت از جهت ظرفیت یا گنجایش اندوزش است که نامحدود می‌باشد.

ب) حافظه کاری، علاوه بر اثرپذیری از زمان، تابع میزان استفاده هم هست.

ج) مهم‌ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت، محو شدن مواد اطلاعاتی حافظه به دلیل گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.

د) در حافظه معنایی، دانش عمومی ذخیره می‌شود.

۱۹۰-

(سوفیا فرفی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۹۱ و ۹۴)

رمزگردانی بزرگسالان به صورت کلی و خلاصه است.

روان‌شناسی (شاهد «۱۹۵»)

۱۹۱-

(کتاب جامع، روان‌شناسی رشد، صفحه‌ی ۵۶ کتاب درسی)
 کودکان براساس پردازش ادراکی، یعنی ویژگی‌های حسی و فیزیکی، عمل می‌کنند؛ مثلاً مفید بودن یک کالا را به اندازه و رنگ آن نسبت می‌دهند، در حالی که پردازش غالب نوجوانان، مفهومی است. نوجوانان فایده‌مندی یک کالا را براساس ماندگاری، کیفیت و ... می‌سنجند.

۱۹۲-

(کتاب جامع، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۹۹ تا ۱۰۲ کتاب درسی)
 الف) به یاد نیاموردن مطالب به دلیل آموزش پشت سر هم معلم تحت تأثیر عامل تداخل اطلاعات است.
 ب) با توجه به اثر گذشت بر فراموشی (بعد از گذشت یک ساعت) تقریباً نیمی از مطالب حافظه فراموش می‌شود و بعد از آن با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود. بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.
 ج) عدم یادآوری رنگ پادری به خاطر بی‌توجهی به رنگ آن تحت تأثیر عامل عدم رمزگردانی است.
 د) ترس از دست دادن موقعیت خود که موجب فراموشی ناخودآگاه معرفی دوست به محل کار می‌شود تحت تأثیر عوامل عاطفی است.

۱۹۳-

(کتاب جامع، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌ی ۱۰۵ و ۱۰۸ کتاب درسی)
 ۱- برای اینکه حافظه شما پذیرای اطلاعات جدید باشد، سعی کنید ابتدا درباره اهمیت آن اطلاعات کسب کنید.
 ۲- وقتی هم زمان چند موضوع را به حافظه می‌سپاریم، حاصل آن شکل‌گیری حافظه ضعیف از موضوعات مختلف است.
 ۳- برای کنترل اثر تداخل، از یادگیری بافاصله استفاده کنید. یادگیری بافاصله، اثر تداخل را کاهش می‌دهد.
 ۴- اصرار بر حفظ واژگان کتاب فراموشی بیشتری به دنبال دارد. برای اینکه دچار فراموشی نشویم بهتر است مطالب یاد گرفته را به زبان خودمانی برای خود بازگو کنیم.

۱۹۴-

(کتاب جامع، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌ی ۶۹ و ۷۰ کتاب درسی)
 احساس توسط هر سه نفر انجام گرفته چون هر سه نفر بوی کیک را استشمام کرده بودند. زهرا و زیبا که سر خود را بالا آوردند، توجه کردند و زهرا که پاسخ سؤال خواهرش را داد، ادراک را انجام داده است.

۱۹۵-

(کتاب جامع، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌ی ۷۷ کتاب درسی)
 عدم واکنش دلالت بر از دست دادن محرک هدف دارد، واکنش دقیق در پنهان‌ت‌ی دوم به اصابت اشاره می‌کند و اشتباه پنهان‌ت‌ی سوم که به دلیل فریب نگاه زنده توپ بوده است دلالت بر هشدار کاذب می‌کند.

۱۹۶-

(کتاب جامع، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌ی ۷۶ کتاب درسی)
 وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند. این موضوع مربوط به یکنواختی و ثبات نسبی است.
 اگر محرک مورد نظر به دفعات مکرر ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد. این موضوع مربوط به مسئله آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه است.
 اگر موضوع مورد توجه به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد و این مسئله مربوط به تغییرات درونی محرک‌ها است.

۱۹۷-

(کتاب جامع، روان‌شناسی رشد، صفحه‌ی ۴۴ کتاب درسی)
 در اسلام مراحل رشد انسان، تا ۲۱ سالگی، به سه مرحله تقسیم می‌شود. پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: کودک هفت سال آقا و سرور است و هفت سال فرمانبردار و هفت سال وزیر و مشاور است. در هفت سال اول باید آزاد باشد که بازی کند، باید عواطف و احساسات صحیح او را رشد داد و با رفتار خوب و گفتار پسندیده او را پرورش داد و بدون توقع اطاعت از او، سعی کرد با عمل و گفتار صحیح از حس تقلیدش بهره‌گیری. در هفت سال دوم کم‌کم باید زشتی‌ها و زیبایی‌ها را به او فهماند و در تأدیب او کوشش کرد و او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت. در هفت سال سوم باید با او به منزله مشاور رفتار کرد. دیگر نباید به صورت آمرانه با او رفتار شود. باید وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

۱۹۸-

(کتاب جامع، روان‌شناسی رشد، صفحه‌ی ۴۹ کتاب درسی)
 با توجه به مثال صورت سؤال بروز این هیجان مشروط بر آگاهی فرد و رابطه دو طرفه کودک با مادرش بوده است و کودکان با دریافت واکنش دیگران، هیجانات خودشان را جهت می‌دهند.

۱۹۹-

(کتاب جامع، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌ی ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی)
 الف) علم تجربی از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری استفاده می‌کند و یکی از اقسام علوم بشری است.
 ب) فرضیه - اصول یا قوانین
 ج) سودمندی - کاربردی بودن
 د) منظور از سطح ظاهری، ساختار شکلی و نحوه‌ی نگارش آن نظریه و منظور از سطح تجربی تجربه‌پذیری و پژوهش‌پذیری آن است.

۲۰۰-

(کتاب جامع، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌ی ۲۷ تا ۲۹ کتاب درسی)
 رفتار نوع دوستانه حیوانات به صورت تکاملی را با روش مشاهده می‌توان بررسی کرد. در همه پرسی‌ها معمولاً از روش مصاحبه ساختار یافته بهره می‌برند. مصاحبه بدون ساختار بسیار وقت‌گیر است و محقق باید نکات اخلاقی را رعایت کند و در صورتی که مطالعه و بررسی مساله به صورت مشاهده مستقیم امکان‌پذیر نباشد از پرسش‌نامه استفاده می‌کنند.